

Scholion De Servo Pecore Horatii : quo Eminentissimos Urbis Proceres
Inspectores Amplissimos ... Ad audienda Specimina Imitationum Oratione
tum soluta tum ligata ad D. XII. April hora II, Pomer. In Auditorio
Maiori habenda quibus recitatis ... Ephorus Generalis ex institutis Legum
Scholasticarum, nonnullis Alumnis Praemia, distribuet ... invitat M.
Samuel Grosser, Illust. Schol. Altenb. Rector ; [P.P. e Museo d. XI. Apr.
M.DC.XCIV.]

Altenburgi

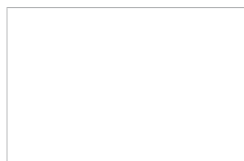
Grosser, Samuel

P 4° 00496/01 (60)

https://dhb.thulb.uni-jena.de/receive/ufb_cbu_00011096

urn:nbn:de:urmel-ed50a498-8ec9-409d-8af6-f2303b6b9319-00010270-15

Lizenz: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

SCHOLION
 De
 SERVO PECORE HORATII,
 quo
 EMINENTISSIMOS
 URBIS PROCERES
 INSPECTORES AMPLISSIMOS
 nec non
 PATRONOS & FAUTORES SINGULOS.
 Ad audienda
SPECIMINA
IMITATIONUM
 ORATIONE tùm solutâ tùm ligatâ
 ad D. XII. April. horâ II, Pomer.
 IN AUDITORIO MAJORI
 habenda
 quibus recitatis
MAGNIF. ac SUMME REVEREND.
 DN. EPHORUS GENERALIS
 ex institutis Legum Scholasticarum,
 nonnullis Alumnis
PRÆMIA
 distribuet
 submisſe atqve observanter
 invitat
 M. SAMUEL GROSSER,
 Illuſt. Schol. Altenb. Rector.

 ALTENBURGI, Literis Richterianis,

De Secretorio ferè stylum iis intendit

Horatius, qui ad imitandum aliorum scripta sibi proponunt, dum L. I. Ep. XIX. v. 30. *Imitatores servum pecus* nominat. Nec omnino culpandus esset animus, quem aspera & atrox hæc censura primo intuitu fortè ab imitationis studio abduceret. Verum non est is Horatius, qui omnes in imitatione defixos rodere & virgula censoria, notare suscepit: ipse potius, qui sibi cum Pindaro, Sapphona Alceo aliisque Lyra Principibus olim fuisse emulationem noverat, eos tantum strigili radit, qui imprudenter in imitandi exercitio versantur. Planè ut in re familiari, qui vespis & crabronibus infesti sunt, non utilissimos labores apum carpunt & lacerant, sed omni eas prosequuntur laude, quod optimos quosque flores in salibus libantes dulcia in favos mella distendunt: sic & Flaccus, dum quorundam abusu succenset, non eos taxat, qui dignum studiis in imitando laborem adeunt, verum omnem quam merentur laudem illis servat integram. Non tamen *ἀνὰ φανερὸν* s. extra orbitas vagari cuiquam videbimur, si nostri memores officii Mimos à Momis vindicaturi, *servum Horatii pecus* non nihil intentius expendere instituamus. Scilicet duplex genus hominum Poëta animo concepit, alterum *liberum* & *herile*: alterum *servile* & *abjectum*. Heri auctoritatem qui tueri volunt, aliorum equidem consilia admittunt, iisque suos labores libere conformant, sed suo, quod natura & fortuna indulgente tenent, jure usi, jugum alieni imperii ferre detrectant. Servorum ex adverso ea est conditio, ut ex solâ Domini lubricine plerumque pendeant, & velut neglectâ ratione quodvis negotium promiscuè cogantur exequi. Hi cum iis pareant, quibus si libertatem, in quam eos nascendi conditio alternit, honestis mediis tueri, aut iniquis casibus interceptam possent recuperare, ipsos æquales fore non est dubium: sane non habent quo impediunt, quo minus liberaliores animi eosdem *servum pecus* nominent. Reliquum verò est, ut etiam Scriptorum indolem inspiciamus & de ipso imitationis genere certam formemus sententiam. Primum itaque non eandem omnes ex autoribus, in quos mens studiosa incidit, verborum, rerum, ordinisque rationem servant. Sunt quos natura ita ducit, ut oratio exundet & exuberet: sunt ex adverso, qui non nisi verba amputata & abscissa sonant: sunt qui castè, purè, & venuste loqui amant: sunt verò etiam qui ingenio indulgentes luxuriosius & elatius stylum erigunt. Hinc in maximâ ingeniorum juveniliū diversitate non eadem omnibus conveniunt: aliud aliâ natura iter ostendit, & in alio autore exprimendo animum secundis quasi ventis provehit, in alio desituit. Id itaque in rectâ imitationis curâ primum munus est, ut quisque se nature regulâ metiri discat, & ex tantâ autorum copiâ eum in primis seligat, quem suis humeris aptum intellexerit. A quo officio qui recedunt, & neglecto suo modulo ac pede dictatoriâ aliorum auctoritate decepti, omnibus promiscuè scriptoribus etiam repugnante ingenio se adstringi patiuntur, certè digni sunt, qui *servum pecus* appellentur. Et hæc infamiâ præsertim illos æquum est notare, qui, quem à Præceptore commendari Scriptorem audierunt, eo usque in deliciis habent, ut Herculi citius clavam quam illis librum extorseris, quique sine discrimine omnia imitationi destinanda putant, tametsi aliis sincerioribus in universo opere collata velut ulcera appareant, quæ non ornamenta corporis, sed probra atque dehonestamenta sunt. Hæc non digna homine sed *ἡμιθεῶν* h. e. animantium omnium præ cæteris servo generi propria consuetudo est. Hominis enim est, non aliorum magis quam suo iudicio non nihil tribuere: quodvis autem onus impositum ferre, nec tamen quid gestes inquirere astutorum est, utpote quibus præter farinam fursures etiam gestare injungitur.

Ta-

Talia verò dum explano, nonnullos mihi videor audire, qui de nobis ipsis, qui in formandâ Scholasticâ pube ætatem conterimus, fabulam narrari asserunt. Sed eorum pace dixerò: non suppressi à nobis libertatem animorum juvenilium & in foedam servitutem abripi, sed salvam atque tectam conservari, imò àt abusu præservari. Adstringimus sanè eodem tempore unius autoris lectioni omnes atque singulos, sed non invitis eundem obrudimus. Etenim tametsi aliquem ingeniorum selectum nobis liceat servare, recessus tamen & latebras omnes, quos inspicimus eorum, perspicere non licet. Quibus ex causis cum in tanto discentium cœtu seligere autorem, qui omnium ingenio conveniat, supra nostras vires sit, eos proponimus interea, quos omnibus prodesse posse conjicimus. Imò per intervalla alium Scriptorem alii substituimus, ut discentes semetipsos explorent, in quo olim cum fructu & voluptate possint convescere, ipsi dispiciant. Imitamur hæc in parte convivorum ingenia. Illi quippe, probè gnari è convivis quemque suo palato aliquid postulare, varias apponunt dapes, earum delectum cuiusvis arbitrio relinquentes. Hebetes adhuc sunt oculi adolescentium, nec meliora à deterioribus queunt exactè discernere; quibus ex causis melioris notæ Scriptores ipsis commendandi sunt, ne sibi relictî à fontibus ad paludes fallaci specie decepti vadant, & cum puram deberent & possent, limo turbatam aquam hauriant. Hæc itaque nos ratio cogit, ut unus propè Cicero in differendi facultate, unus Nepos aut Cæsar in arte Historicâ, unus Maro in Epicis Flaccus in Lyricis, Naso in elegis frequentî sermone in publicum producat: omne enim id, quod Latium insolenti Græciæ potest opponere, circa Ciceronis ætatem floruisse, adeoque in his, quos nominavi, aut coævîs scriptoribus occurrere, communi literatorum calculo statuitur. At verò hæc in re non *servile* à discentibus obsequium, sed *filiale* poscimus: non postulantes ut nostris consiliis cœco impetu nullâ judicandi facultate sibi relictâ subscribant: sed expectantes, utrum nostræ fidei atque dexteritati confidant. Suspendi volumus iudicium discentium, non in vincula unde nulla sit redemptio conjici. Certi enim sumus, eos olim, dum maturior ætas venerit, agnituros, bonâ nos egisse fide, dum illis ad eam, quam secuti sunt, studiorum rationem ingrediendam auctores exstitimus. Nec in ipsâ autorum imitatione, ad quam singulos excitamus, quicquam committimus, quod infra conditionem liberalis animi videri possit. Omnis enim quæ in imitatione ponitur industria, duplicem scopum respicit: *notitiam scilicet verborum ac phrasium, & structuram periodorum*. Quâ ex re apparet ipsas imitationes in duplici esse differentiâ, & *verbales* alias, atque *materiales*: alias *oratorias* & *formales* posse nominari. Illæ Tyronibus magis conveniunt, hæc ad adultiores & limatioris ingenii juvenes sunt referendæ. Illas negligere aut prorsus omittere non possumus; Nam pueriles animi naturâ elegantiorum phrasitum vocumque digniorum rudes sunt: adeoque apparatus sibi comparare, & tam diu alieno ore loqui necesse habent, donec in proprio fundo proprias opes cognoverint prodire. Qui semina aliunde congesta suo inspergere agello dubitat, & sponte nascentibus herbis cum vult distinguere: is præter carduos & omnis generis Zizania nihil quod colligat, inveniet. Sic nunquam loqui aut scribere incipient, qui nisi cum propriis uti potuerint verbis, volunt. At verò in solâ verborum curâ consensescere, & nolle quicquam, nisi quod à alio sit dictum, dicere, nec quò pendere, quo ordine, quo ingenio cohæreant scriptorum verba sciscitari: id sanè est captare culices, corticem abjecto nucleo, umbram corpore neglecto admirari, & *servi pecorû* contrahere opprobrium. Nam si quis lectastantum reddat voces, nec quicquam proferat quod verè ac propriè suum sit: nihil habet quo à servo differat, qui, quicquid acquirit, non sibi, sed Domino acquirit. Imitationes itaque urgentes in id enim nostros jubemus alumnos, ut, verborum phrasiumque decenti apparatus congesto, atque ita digesto

gesto ut consuevendo elegantiores loqvendi formulas diuturno usu velut in naturam venirent. Autorum characterem notare & effingere laborent. Atque ita quidem eos iubemus attendere; quem verborum habeat selectum Autor, num proprietate vocum delectetur, an verò translationibus afficiatur? utrum Periodos proximè extendat, an verò suppresior & adductior? utrum sententias crebriores an verò rariores immisceat? Quo denique utatur verborum ordine? &c. Trita hæc via fuit omnibus viris clarissimis, quibus operæ pretium visum fuit, in excolendis linguis, & præcipuè Romanâ defudare. Emulis quæ adduci possent exemplis unus suffecerit *Freinsheimius*. Hic Tacitum Paraphrasi Cornelianâ illustrare minime fuisset ausus, nisi utriusque Scriptoris characterem quàm evidentissimè perspectum habuisset. Et in hoc quidem studio ita decurrere solemus, ut, quæ olim difficillima videri poterat alios autores imitandi ars, jam in quolibet etiam difficillimo scriptore se ingenio submittat. Etenim cum alioquin materia imitationi destinata verba sæpius invita sequeretur: jam ita res confecta est, ut verba materiam ultro sequantur. Scilicet fundamentum universi conaminis est Autoris Analysis Logico-Rhetorica: huic subicitur eodem ordine & artificio concepta cujuscunque rei dispositio; His enim præmissis non potest sequi nisi eadem ex iisdem principiis deducta elocutio. Universum hoc negotium clarins patebit ex præfenti instituto, ubi *JUVENES* nonnullos producemus, quibus certa imitationum specimina elaboranda atque publica voce recitanda imposuimus. Etenim Majorum instituta postulant, ut finitis examinihus diligentiores aliquo sedulitatis præmio omentur. Selegit ergò diem crastinum *MAGNIFICUS & SUMME REVERENDUS DOMINUS EPHORUS GENERALIS*, quò ritu isto defungatur, & quorum studia sibi nuper probari deprehendit, iis aliquod præmium distribuat. Antequam autem id fiat pro more in ipsis Scholæ Legibus præscripto nonnulli declamandi munus occupabunt. Declamabit itaque

George Christian Adler / Brambacc. Varisc. de Felicitate Rerump. quæ Scholis florent & imitabitur Mureti Orat. XIX. Vol. I. de Victoriâ ad Naupactum.

Johann Weller / Crimicensis de Suspiriis Germaniæ Pacem expetentis, ad Imit. Epist. I. Ovid. quâ Penelope Ulyssi sua fata perferibit.

Johann Friedrich Spillner / Coronensis; de Turpitudine Discordiæ ad Imit. Saryræ I. Horat.

Samuel Melhorn / Schmollens. De Vita & morte Joh. Dan. Majoris Med. D. & P. Kilon. Sympatriotæ nostri ad Imitationem Themistoclis à Nepote descripti.

Gottfried Prasse / Waldenb. de opinione erroneâ quod informatio privata publicæ præferenda sit: ad Imitationem Confutationis Cic. in Orat. pro L. Maniliâ

Tandem distributis à *MAGNIF. Dno. Ephoro* Generali præmiis, ex instituto Legum Patronis Scholæ gratias ager & Scholæ curam commendabit.

Augustus Streit / Ronneb. ad imitationem Exord. Cic. Orat. pro L. Manil. Vos ergo Scholæ & imprimis rei literariæ *PATRONI & FAUTORES* benignissimi, concedite nobis ad præstitutam diem Hora II. pom. vestram præsentiam, & discantium, quorum ad bonos omnes cura pertinet, animos vestra auctoritate & benevolentia efficaciter accendite. P. P. è Museo

d. XI. Apr. M. DC. XCIV.

